

MARTIN BUBER

EXTATICKÁ
VYZNÁNÍ

MYSTICKÁ SVĚDECTVÍ
RŮZNÝCH DOB A NÁRODŮ

VYŠEHRAĐ

Martin Buber
Extatische Konfessionen
Copyright © 1921, 1995 Estate of Martin Buber
Translation© Ruth J. Weiniger, 2016

ISBN 978-80-7429-646-8

OBSAH

Úvod.	11
Extáze a vyznání	17
Z rozhovoru panovníka Dará Šikúha s asketou Bábou Lálem v zahradách Džafara Chána roku 1649.	29
Ze života Rámakršny	30
O Rábie	35
O Bájazídovi Bistámím	36
O Husajnovi al-Halládžovi	40
Faríduddín Attár	43
Džaláluddín Balchí Rúmí	50
Z vyprávění Tevekula Bega, žáka Molla Šáha	52
Plótinus	54
Valentinos	57
Výroky Montana a montanistek	58
Symeon Nový teolog	59
Hildegarda z Bingenu	66
Alpais z Cudotu	69
Aegidius z Assisi	72
Mechthilda z Magdeburgu	75
Mechthilda z Hackebornu	86
Gertruda z Helfty	89
Jindřich Suso	92
Christina Ebnerová	97
Margaretha Ebnerová	100
Adelheida Langmannová	103
Kronika Anny z Munzingenu	105

Knihy sester od Elsbet Stagelové	110
Kantilena připisovaná dříve Janu Taulerovi	120
Brigita Švédská	122
Juliana z Norwiche	126
Gerlach Peters	128
Angela z Foligna	131
O Kateřině Sienské	139
Kateřina z Janova	141
Maria Maddalena de'Pazzi	144
Terezie od Ježíše	147
Anna Garcia (Anna a San Bartolomeo)	153
Armelle Nicolas	154
Antoinette Bourignonová	158
Jeanne Marie Bouvières de la Mothe Guyon	159
Z výpovědi vůdce camisardů Elieho Mariona	162
Jakub Böhme	164
Vznešený chlapec	165
Hans Engelbrecht	167
Anna Vetterová	170
Hemme Hayen	178
Anna Kateřina Emmerichová	184

DODATEK

Z Mahábháraty	189
Slova Lao-c' a jeho žáků	191
O chasidech	194
Ze spisů Makaria Egypťského	198
Ze spisů připisovaných Dionysiu Areopagitovi	199
Z traktátu „Sestra Katrei“	201

Seznam pramenů	207
Ediční poznámka	212

*To jediné, co mám na mysli, je bezeslovné.
Jedno s jedním spojené, září tu čiré v čirém.*

MISTR ECKHART

**Z ROZHOVORU PANOVNÍKA DÁRÁ
ŠIKÚHA S ASKETOU BÁBOU LÁLEM
V ZAHRADÁCH DŽAFARA CHÁNA ROKU 1649**

sepsáno jedním kšatrijou a jedním bráhmanem
z panovnickovy družiny

Panovník: Čím se liší nejvyšší duše a živoucí duše?

Asketa: Neliší se, a slast i strast, jež bývají připisovány živoucí duši, pocházejí od jejího zajetí v těle. Voda Gangy je těž, ať proudí řečištěm, nebo je nalita v konvici.

Panovník: Jaký je v tom rozdíl?

Asketa: Veliký. Kapka vody, přidaná k vodě v konvici, bude celku předávat svou chuť; v proudu by ji ztratila. Nejvyšší duše je tedy bez případku, ale živoucí duše je postižena smysly a vášní. Voda vylitá volně na oheň by oheň uhasila; postav vodu na oheň v hrnci, a oheň způsobí vypaření vody. Tak je i tělo ohraničující nádobou, vášněm ohněm a duše-voda je doširoka rozptýlena okolo. Jediná, velká, nejvyšší duše není takovýchto vlastností schopna. Blaženosti lze tedy dosáhnout jen spojením s ní, neboť rozptýlené a odloučené části se s ní opět spojují jako kapky vody s řekou, z níž pocházejí. Proto je třeba, ačkoli Bůh nepotřebuje služby svých otroků, aby si člověk připomínal, že je od Boha oddělen jedině tělem, a že může stále volat: Požehnaný okamžik, kdy sejmu závoj z této tváře. Závojem před tváří mého milého je prach mého těla.

Panovník: Jaké jsou pocity dokonalého fakíra?

Asketa: Nebyly popsány a ani být nemají, jak se praví. Kdosi se mě zeptal, jaké jsou pocity milujícího. Odpověděl jsem: „Až se staneš milujícím, budeš to vědět.“

ZE ŽIVOTA RÁMAKRŠNY

podle záznamů jeho žáka Vivékánandy

1833–1886

Obraz bohyně Kálí začal považovat za svou matku i matku vesmíru. Věřil, že žije a dýchá a bere si z jeho ruky potravu. Po pravidelných bohoslužbách zde sedával hodiny a hodiny, zpíval jí hymny a modlil se k ní jako dítě k matce, až ztratil veškeré povědomí o vnějším světě. Někdy hodiny plakal a nechtěl se nechat utěšit, protože svoji matku nemohl vidět tak dokonale, jak si přál... Celá jeho duše se rozplynula v záplavě slzí a úpěnlivě volal k bohyni, aby se nad ním slitovala a zjevila se mu... Když troubení na mušle oznamovalo smrt dalšího dne, obklopil ho dav a chtěl ho utěšit, on však dal průchod svému zármutku a pravil: „Matko, ó matko moje, uplynul další den a já tě dosud nenašel...“

Když jednoho dne velmi silně pocítil oddělení od bohyně a myslel na to, že se sebou skoncuje, neboť už nebyl schopen snášet svoji osamělost, pozbyl veškerého vnějšího vnímání a ve vidění spatřil svoji matku (Kálí). Tato vidění k němu přicházela znovu a znovu a on se upokojil...

Tyto vize stále narůstaly a jeho vytržení byla čím dál tím delší, až každý viděl, že už nemůže vykonávat každodenní povinnosti. Například v šástrách je předepsáno, že muž si má na hlavu položit květinu a myslet na sebe jako na boha nebo bohyni, jimž se chystá sloužit. Když si Rámakršna položil na hlavu květinu a pomyslel, že je sjednocen se svou matkou, dostal se do vytržení a v tomto stavu zůstal celé hodiny. Pak opět čas od času zcela ztrácel vlastní totožnost, natolik, že si přivlastňoval oběti přinášené bohyni. Občas zapomínal zdobit obraz a zdobit květinami sám sebe...

Rámakršnova žhnoucí duše nemohla při těchto častých vizích zůstat nečinná, ale dychtivě usilovala dosáhnout dokonalosti a přítomnosti Boha ve všech jeho rozličných zjeveních. Proto začal dvanáct let nepřetržitých *tapas*, to jest asketických cvičení. Když v pozdějším období zpětně pohlížel na tyto roky sebetřýznění, říkal, že se jím v těchto letech přehnal veliký náboženský vír a všechno zpřeházel. Tehdy neměl ani ponětí, že to potrvá tak dlouho. Během těchto let neměl ani okamžik zdravého spánku, nemohl si ani zdřímnout, oči měl stále otevřené a nehybné. Občas myslíval, že je vážně nemocný, a drže před sebou zrcadlo, vkládal si prst do očního důlku, aby víčko zavřel, ale nešlo to. V zoufalství křičel: „Matko, ó matko moje, jsou toto plody mého volání k tobě a mé víry v tebe?“ A ihned přišel sladký hlas a ještě sladší tvář s úsměvem pravila: „Můj synu! Jak můžeš doufat, že obdržíš nejvyšší pravdu, když se nevzdáš lásky ke svému tělu a svému malému já?“

„Tu přišel proud duchovního světla,“ říkal později, „zaplavil mé smysly a nutil mne jít dál. Řekl jsem svojí matce: ‚Matko! Nemohu se učit od těchto bloudících lidí, ale chci se učit od tebe, od tebe samé.‘ A tentýž hlas pravil: ‚Ano, můj synu!‘ Nehleděl jsem ani na zachování svého těla. Vlasy mi rostly, až se do sebe zapletly, a já o tom neměl ponětí. Můj synovec Hrdaja mi denně přinášel trochu jídla a mnohdy se mu podařilo nacpat mi do krku několik kousků, třebaže jsem o tom ani nevěděl. Někdy jsem chodil do místností služebných a metařů, očišťoval je vlastníma rukama a modlil se: ‚Matko! Znič ve mně veškerou představu o tom, že jsem velký a že jsem bráhman a že oni jsou neurození a páriové, neboť co jsou jiného nežli ty v mnoha podobách?‘“

Jeden *sanjásin* (asketa) nemohl Rámakršnovu lásku k Matce (bohyni) pochopit. Mluvil o ní jako o pouhé pověře a vysmíval

se jí. Tu mu dal Rámakršna poznat, že v absolutnu není žádné ty, žádné já, žádný Bůh, že je nad veškerou řečí a myšlením. Dokud zde však zbývá poslední zrnko relativity, je absolutno v hranicích myšlení a mluvení a v hranicích ducha, který je podroben všeobecnému Duchu a Vědomí; a toto vševědoucí universální Vědomí je pro něj Matkou a Bohem...

Začal cvičit a uskutečňovat vaišnavský ideál lásky k Bohu. Tato láska je podle vaišnavů zjevná v jednom z následujících vztahů – ve vztahu služebníka k jeho pánu, přítele k příteli, dítěte k rodičům a naopak, a ve vztahu ženy k jejímu manželu. Nejvyššího stupně lásky je dosaženo, když dokáže lidská duše milovat Boha tak, jako miluje manželka manžela. Pastýřka ovcí z Braji cítila tento druh lásky k božskému Kršnovi a nebyla v tom žádná myšlenka na tělesné spojení. Říká se, že této lásce Šrí Rádhy a Šrí Kršny nemohl nikdo porozumět, dokud nebyl zcela osvobozen od tělesných žádostí. Knihy pojednávající o lásce Šrí Rádhy a Šrí Kršny byly dokonce zakázány obyčejným lidem, neboť ti jsou dosud v moci vášně. Aby tuto lásku naplnil, oblékal se Rámakršna mnoho dní do ženských šatů, smýšlel o sobě jako o ženě a nakonec se mu podařilo jejího ideálu dosáhnout. Ve vytržení hleděl na krásnou postavu Šrí Kršny a došel spokojení...

Později myslel na to, že by praktikoval křesťanské učení. V jedné vizi spatřil Ježíše a po tři dny nemohl myslet na nic jiného a mluvit o ničem jiném než o Ježíši a jeho lásce. Všechny jeho vize měly tu zvláštnost, že je viděl mimo sebe, ale když zanikly, zdálo se, že pronikly do něj...

Byl podivuhodnou směsí boha a člověka. Ve svém obvyklém stavu o sobě hovořil jako o služebníkovi všech mužů a žen. Všechny je nahlížel jako Boha. On sám nechtěl být nikdy osloven jako guru, to jest učitel. Nikdy si nenáročoval tak vysoké postavení. Uctivě se dotýkal země, po které šlapali jeho žáci.

Ale tu a tam na něj přišly podivné záchvaty božského vědomí. Měnil se ve zcela jinou bytost. Mluvil o sobě, jako by byl schopný učinit cokoli a všechno věděl. Mluvil o sobě, jako by měl moc všem všechno dát. Mluvil o sobě jako o téže duši, která se předtím narodila jako Ráma, jako Kršna, jako Ježíš, jako Buddha a nyní znovu jako Rámakršna. Dávno předtím, než ho kdokoli znal, řekl Mathuránathovi, že má mnoho žáků, kteří k němu brzy přijdou a že je všechny zná. Řekl, že je od věčnosti svobodný a že náboženská cvičení a úsilí, jimiž prochází, mají jen ukázat lidu cestu k osvobození. Všechno prý dělal jen pro ně. Řekl, že je *nitja-mukta*, to jest věčně svobodný, a že je vtělením samotného Boha. „Nejprve přijde plod tykve,“ řekl, „a pak květy; tak je to s *nitja-mukty*, kteří jsou od věčnosti svobodní, ale sestupují pro spásu druhých.“

RÁMAKRŠNOVA SLOVA

1. Božích jmen je mnoho a nekonečně je podob, které nás vedou k jeho poznání. Jakým jménem, v jaké podobě ho toužíš volat, právě v tom jménu a v té podobě ho uvidíš.

2. Jako mnoho lidí slyšelo o sněhu, ale nikdy ho nevidělo, tak je tu mnoho kazatelů, kteří jen četli v knihách o Božích atributech, ale ve svém životě je nikdy nezakusili. A jako mnoho lidí sních vidělo, ale nikdy jej neokusili, tak je mnoho náboženských učitelů, kteří jen zachytili odlesk božské slávy, nikdy však nepochopili její skutečnou podstatu. Kdo okusil sních, může říci, jak chutná. Kdo v různých zjeveních zakusil Boží společnost, tu jako služebník, tu jako přítel, tu jako milenec, nebo jako ten, kdo je v něm pohroužen, jen ten může říci, jaké jsou Boží atributy.

3. V jisté etapě své cesty zbožnosti nachází zbožný uspokojení ve zpodobněném Bohu, v jiné v Bohu bez podoby.

4. Dokud člověk hlasitě volá *Alláh-hu! Alláh-hu!* („Ó Bože! Ó Bože!“), pak si můžeš být jistý, že Boha ještě nenalezl, neboť kdo ho našel, ten umlká.

5. Jeden logik se Šrí Rámakršny zeptal: „Co je to poznání, poznávající a poznávaný předmět?“ Na to on odpověděl: „Dobří muži, neznám žádné takové rozlišení školské moudrosti. Znáám jen svou božskou matku a vím, že jsem její syn.“

6. Poznání Boha lze přirovnat k muži, lásku k Bohu k ženě. Poznání má přístup jen do vnějších prostor Boha, ale do vnitřních tajů nemůže vstoupit nikdo jiný než jedině milující, neboť jsou mu jako ženě otevřeny nejtajnější komnaty.

7. Bůh je ve všech lidech, ale všichni lidé nejsou v Bohu: proto trpí.

8. Mluvil k ženám z kasty nedotknutelných: „Matko, v jedné podobě jsi na ulici a v jiné podobě jsi vesmírem. Zdravím tě, matko, zdravím tě.“

O RÁBIE

8. století

Uprostřed noci často chodívala na střechu a volala: „Ó můj Bože! Nyní utichla vřava dne, utichly hlasy a ve skryté komnatě se dívka těší z milého, já osamělá se však těším tvou přítomností, neboť tě vyznávám jako svého pravého miláčka.“

Jednou putovala Rábia do Mekky. Když spatřila Kaabu, kterou přišla uctít, pravila: „Potřebuji pána Kaaby! K čemu je mi Kaaba? Přišla jsem k němu tak blízko, že o mně platí jeho slovo: ‚Kdo se mi přiblíží o píd, tomu se přiblížím o loket.‘ – Nač je mi ještě Kaaba?“

Když ji Hasan z Basry vybízel, aby vstoupila do manželství, pravila: „Má bytost je již dávno v manželském svazku. Proto říkám, že mé bytí ve mně vyhaslo a ožilo v něm (v Bohu). A od té doby žiji v jeho moci, ba jsem zcela jím. Kdo si mne žádá za nevěstu, nežádá si mne ode mne, nýbrž od něj.“ Hasan se jí zeptal, jak se pozdvihla na tento stupeň. Pravila: „Tím, že jsem v něm ztratila vše, co jsem našla.“ Když se Hasan ptal dále: „Jakým způsobem jsi ho poznala?“, odpověděla: „Ó Hasane! Ty poznáváš určitým druhem a způsobem, ale já bez způsobu.“

Pravila: „Stravuje mne vnitřní rána mého srdce, kterou může vyléčit jen sjednocení s mým přítelem. Zůstanu nemocná, dokud posledního dne nedosáhnu svého cíle.“

Rábia mluvila k Bohu: „Uchovávám si srdce pro vztah s tebou, své tělo nechávám, ať se stýká s těmi, kdo touží po mé společnosti. Tak je mé tělo společníkem toho, kdo mne navštíví, ale můj přemilý je společníkem mého srdce.“

O BÁJAZÍDOVI BISTÁMÍM

9. století

Vypráví se, že Bájazíd pravil: „Dvanáct let jsem byl kovářem svého bytí. Položil jsem je do výhně askeze, nechal rozžhavit v ohni zkoušky, položil jsem je na kovadlinu bázně a bušil do něj kladivem nabádání. Takto jsem z něj udělal zrcadlo, jež mi sloužilo k tomu, abych se v něm pět let pozoroval, přičemž jsem z něj nepřestával odstraňovat prach skutky zbožnosti a rozjímání.“

Dále pravil: „Třicet let jsem hledal Boha, a když jsem nakonec otevřel oči, zjistil jsem, že to byl on, kdo hledal mne.“

Jahjá, který toužil Bájazída spatřit, se za ním vydal na cestu, ale nenašel ho doma, protože byl uprostřed hrobů a zabýval se skutky rozjímání. Byla hodina večerní modlitby. Jahjá se vydal Bájazída hledat a ihned ho našel. Řekl si: „Teď je noc, ale zítra ráno ho pozdravím.“ Až do prvních ranních paprsků viděl Bájazída na nohou, jak mumlá modlitby, a byl z toho užaslý. Když vyšlo slunce, šel Jahjá Bájazída pozdravit. „Co jsi dělal tuto noc?“ ptal se ho. „Tuto noc,“ odpověděl Bájazíd, „mi bylo ukázáno dvacet stupňů, které jsem nepřijal, neboť všechny byly jako závěsy, jež mi brání jít dále.“ Tu řekl Jahjá: „Ó Bájazíde! Dej mi radu.“ „Dobře,“ řekl Bájazíd, „kdyby ti měl být nabídnut stupeň, jehož dosáhli všichni proroci, nepřijímej jej. Chtěj jít ještě dále, stupňuj své nároky; neboť když přijmeš nějaký stupeň, stane se ti závěsem, bránícím v cestě.“

Bájazíd řekl Ahmadu Chizrajovi: „Jak dlouho ještě budeš chodit světem sem a tam?“ „Když voda zůstane stát,“ odpověděl Ahmed, „zkaží se.“ „Tak buď jako moře,“ řekl Bájazíd, „a nezkazíš se.“

Bájazíd řekl: „Když jsem dosáhl stupně blízkosti, slyšel jsem, jak mne volá: ‚Ó Bájazíde! Žádej všechno, co můžeš žádat.‘ ‚Můj Bože,‘ odpověděl jsem, ‚ty jsi tím, co žádám.‘ Pravitel: ‚Ó Bájazíde! Dokud na tobě zůstane jediné zrnko prachu světských tužeb a nestaneš se ničím na stupni znicotnění, nebudeš schopen nás naléznout.‘ ‚Můj Bože,‘ řekl jsem, ‚nevrátím se od tvého dvora s prázdnýma rukama, chci od tebe něco žádat.‘ – ‚Dobře, žádej tedy.‘ – ‚Poskytni mi milost pro všechny lidi a smiluj se nad nimi.‘ Zazněl hlas: ‚Ó Bájazíde! Pozdvihni oči.‘ Pozdvihl jsem oči a spatřil, že vznešený Pán je ke shovívavosti vůči svým služebníkům pohnut více než já. ‚Můj Bože,‘ zvolal jsem tedy, ‚daruj svoji milost Satanovi!‘ ‚Ó Bájazíde,‘ odpověděl mi hlas, ‚Satan je z ohně a oheň potřebuje oheň.‘

Když se ho někdo zeptal na jeho věk, odpověděl, že jsou mu čtyři roky. – „Jak to, šejchu?“ – „Sedmdesát let jsem byl zahalen do závoje nižšího světa, a teprve čtyři roky jsem z něj osvobozen a zřím Boha.“

Jedné noci jsem spatřil ve snu Pána, který mi pravitel: „Co žádáš, Bájazíde?“ – „To, co žádáš ty sám, můj Bože!“ – „Ó Bájazíde, ty jsi tím, co žádám, tak jako ty žádáš mne.“ – „Ale jaká je cesta, která k tobě vede?“ – „Ó Bájazíde, kdo se odříká sám sebe, přichází ke mně.“

Bájazíd pravil: „Jsem jako moře bez počátku, bez konce, beze dna.“

Kdosi se Bájazída zeptal, co je to deváté nebe. „To jsem já,“ odpověděl. – „A trůn, který na něm spočívá?“ – „I to jsem já.“ Když se ho ptal dále, pravil: „Jsem tabule, jsem křída. Jsem Abraham, Mojžíš, Ježíš. Jsem Gabriel, Michael, Israfíl. Kdo vstoupí do pravé podstaty, vstoupí do Boha, je Bohem.“

Bájazíd pravil: „Když mne vznešený Bůh ve své velkorysé milosti pozdvihl k horním stupňům, osvítil svými paprsky celou moji vnější i vnitřní bytost, odhalil i všechna svá tajemství a zjevil mi celou svoji velikost...“

Když mne vznešený Pán, zničiv mé pomíjivé bytí, dal podíl na svém nepomíjivém trvání, vystupňoval se jas mých očí až k neomylnosti. Pohlížeje na Boha Božíma očima, viděl jsem Boha skrze Boha; a opevniv se v pravdě, zůstal jsem klidný a pokojný. Uzavřel jsem otvor svého ucha, stáhl jsem jazyk do svých bezmocných úst, odhodil jsem propůjčené vědění, jemuž jsem se naučil od stvoření. Díky pomoci vznešeného Pána jsem od sebe vzdálil svou smyslovou podstatu, a Pán mi v nové přízni dal vědění bez počátku. Svou velkorysostí mi dal do úst jazyk schopný řeči a dal mi oko, pocházející z jeho světla.“

Bájazíd pravil: „Jak dlouho ještě mezi mnou a tebou bude já a ty? Odstraň já, které je mezi námi, učíš, aby já zcela přešlo v tebe, abych se já stal ničím. Můj Bože,“ dodal, „když jsem u tebe, jsem lepší než všechno, a když jsem u sebe samého, jsem horší než všechno. Můj Bože, cvičení svaté chudoby a ustavičné

přísnosti mně dovolilo přijít až k tobě. Ve své velkorysosti jsi nechtěl, aby má námaha byla ztracená. Můj Bože, to, co potřebuji, není askeze, nepotřebuji znát nazpaměť Korán, ani vědění; ale dej mi podíl na svých tajemstvích. Můj Bože, hledám v tobě útočiště, ty jsi to, skrze co k tobě přicházím. Můj Bože, to, že tě miluji, není obdivuhodné, neboť jsem tvůj služebník, slabý, bezmocný, chudý; ale je podivné, že ty miluješ mne, ty, král králů! Můj Bože, nyní se tě bojím, a přece tě tak vroucně miluji! Jak tě teprve budu milovat, až získám podíl na tvé milosti a mé srdce bude osvobozeno od bázně!“

KRONIKA ANNY Z MUNZINGENU

z kláštera Adelhausen ve Freiburgu

13. a 14. století

ELSE Z NEUSTADTU

Byla sestra, jmenovala se Else z Neustadtu a byla v klášteře už sedmdesát let. A nějaký čas před smrtí ležela na lůžku a byla tak zchromlá, že nemohla ujít ani krok. Tak musela být ve zvláštní místnosti a byla osamělá, neboť ji lidé málo navštěvovali, jen tolik, co bylo nutno kvůli tělesným potřebám. A právě na této sestře se ukázalo, že Bůh je přítelem všech ubohých lidí a těch, kteří jsou odloučeni ode všech tělesných útěch, jak to potvrdila jedné sestře, která k ní často chodila. Ta sestra se jí ptala, jestli myslí ještě na něco světského.

Tu řekla: „Všechno jsem zapomněla, mohu si však připomínat Boha. Také jsem celým světem opuštěná, jen Bůh mne neopustil, jedná se mnou po všech stránkách dobře a věrně. A hlavně, když jsem se stala tak churavou a tělesně bezmocnou, působí mi zvláštní milost.“

Tu se jí ta sestra ptala, zda ji mrzí, že je její tělo v takové bolesti a spoutanosti a že je tak docela opuštěna lidmi.

Řekla: „Je mi tak dobře, jak jen může být člověku na zemi, Bůh mne za můj bedný život odměnil a bude tak činit i nadále. Jak by mohlo něco mrzet toho, kdo vidí Boha? Ukracuje a zpříjemňuje mi čas.“ Tu se jí ona sestra zeptala, zda našeho Pána vidí vnějším viděním, nebo vnitřním.

Řekla: „Vidím ho oběma, vnějším i vnitřním.“ Tu se jí sestra opět ptala, zda je lepší to vnější, nebo to vnitřní a jaké je to vnitřní.

Řekla: „Vnější vidění není nic proti vnitřnímu, neboť vnitřní vidění je dokonalá a naprosto velkolepá věc.“ A dále řekla: „Je to božské vidění, o němž nemůže nikdo nic říci, leda ten, kdo ho vidí, a ani ti, kdo je vidí, o něm nemohou doopravdy nic říci.“ Tu se jí sestra zeptala, zda by si tedy mohla na někoho vzpomenout.

Řekla: „Nemohu si dobře vzpomenout ani sama na sebe. Kam vchází mysl či srdce, ne-li jedině do něho, to nevím. Moje duše se pak pokládá do Boha a v něm všechno ví. Pak vidím čirost své duše a to, že je beze vši poskvrny...“

Tu se jí ta sestra opět zeptala, jaký byl ten, jehož viděla vnějším viděním. Řekla: „Vypadá jako krásný, líbezný jinoch a místnost je plná andělů a svatých. Sedí u mě a dobrotivě se na mne dívá. Ale andělé stojí všichni před ním, nikdy nepřichází sám, vždy s ním přicházejí andělé. A praví ke mně: ‚Budu přicházet zas a zas a brzy tě vezmu k sobě a navěky se od tebe neodloučím.‘ A objímá mne vnitřním objetím.“

Tu se jí sestra zeptala, jaký má na sobě oděv, a jmenovala jí různé barvy. Tu to nemohla přirovnat k žádné barvě, ale řekla: „Jeví se na něm všechno, co chce.“

Vložila svou vůli do jeho vůle natolik, že nechtěla žít ani zemřít, leda jak on chce, a občas také říkávala: „Kdyby to bylo Bohu milé a zlíbilo se mu, chtěla bych být v této bolesti až do soudného dne.“ A když byla v mimořádné milosti, byla velmi radostná a pronášela o Bohu líbezná slova, zvláště často tato:

„Bůh je ve mně a já v něm, on je můj a já jsem jeho, on je pro mne a já pro něj. Má duše je krásná a hrdá a radostné myslí, neboť Bůh mně učinil svoji milost a miluje mne. To mně ve své nádheře oznámil.“

Tu se jí ona sestra ptala, jaká byla jeho řeč, když s ní mluvil. Tu řekla: „Jeho řeč je tak láskyplná, že o tom nikdo nemůže nic říci. Může mluvit tak, že to prochází duší i základem srdce.“

Také často říkala: „Bůh je mým srdcem a mou duší a jen málokdy ode mne odchází, jen někdy prchne, což velmi dobře umí, a tu ho stíhám svou myslí a jsem pak tak šťastná. A říkám: Milovaný srdce mého, můj blízký.“ Říkala o Bohu mnoho takových slov, jež byla velmi přátelská a láskyplná.

Řekla: „Pocituji to veškerou radostí a blažeností, kterou s sebou přináší. Potěšuje a rozšiřuje mé srdce, otevírá mou duši a odemyká ji svými božskými milostmi.“

Tu se jí ona sestra zeptala, jak by mohl člověk dospět k takové důvěrnosti s Bohem. Řekla: „Když ho člověk miluje s veškerou věrností, zbaví se všech hříchů a vše se stane chválou Boží, pak se k tomu přiblížil...“

Když už pro stáří a churavost nechtěla mnoho žít, ta sestra jí pravila: „Ach, co ve vás žije?“

Tu řekla: „Bůh žije ve mně a já v něm.“ A když chtěla brzy zemřít, ptala se jí sestra, jak jí je. Tu jí ukázala, jak mohla, že má v těle bolesti a v srdci odhodlání. Ptala se jí, čím se těší.

Řekla: „Těším se Bohem, že je můj a já jeho. Řekl mi, že mne chce vzít k sobě a všechen strach a hrůza, co jsem měla ze smrti a z bolesti jsou z mého srdce docela pryč.“

Ta sestra jí také řekla: „Jak se máme chovat my, vaši obzvláštní přátelé, až zemřete?“

Řekla: „Máte se smát a být šťastní, neboť se mi otevřela nebesa.“

Pak zavřela oči a ležela, jako by spala. A sestra ji volala a ptala se, zda spí. Řekla: „Nespím. Mé odpočinutí je v Bohu.“

Tu se začala cítit velmi špatně a rychle se blížila smrti. Tu jí ona sestra nabádala, aby se nenechala odradit obtížemi, že jim Bůh brzy učiní konec. Tu jí opět řekla, že jí nevadí, jak dlouho jen bude Bůh chtít prodlužovat její obtíže, že to ráda vytrpí. Tak se svatě a blaženě rozloučila, v naději, že brzy přijde k Bohu.

ANNA ZE SELDENU

Měla zvyk, že když od Boha něco chtěla, nikdy od toho neupustila, dokud jí to nedal. A jednou dospěla v modlitbě k takovému sjednocení s Bohem, že se jí Bůh zjevil tak jasně, že cokoli po dalších pět týdnů viděla, o tom se domnívala, že je to Bůh.

PERCHTA Z OBERRIETU STARŠÍ

Když se chystala zemřít, ležela v modlitbách a podle svého zvyku chvalořečila mučednictví našeho Pána. A bylo jí, jako by byla vyvedena na pole, kde měli Boha mučit, a ozvalo se veliké volání, jež slyšela: „Nechá se někdo pro Boha pověsit a mučit?“ Tu vykřikla: „Ano, já, ráda.“ A v tu chvíli narazila na smrt a ta zbožná myšlenka jí zůstala, dokud z ní nevyšla duše. Tu pronesla: „Pane, visím na tvých zádech, musíš mne ze sebe setřást, nikdy z tebe neslezu.“ A ve zbožnosti zesnula.

ITA Z NELLENBURGU

Řekla: „Všechno, co je ve mně, je Bůh, a mezi mnou a Bohem není nic než tělo.“

METZE (MECHTHILDA) TÜSCHELOVÁ

Jednou stála před oltářem a ze srdce toužila po sjednocení s Bohem. A z té veliké touhy, kterou měla, řekla: „Pane, stvořil jsi mne k tomu, abys mohl v mé duši žít náležitěji než v té skříňce.“²⁶

Tu k ní promluvil hlas: „Když budeš tak prázdná a tak oproštěná ode všech věcí, jako je tato skříňka ode všeho prázdná

---

²⁶ Tj. v tabernáklu. – Pozn. překl.

a má v sobě jen mne, budu v tobě přebývat stejně podstatně jako v této skříňce.“

PERCHTA Z OBERRIETU MLADŠÍ

Měla blažený život. A jednou velmi toužila, aby jí Bůh učinil zvláštní milost, a v této touze byla tak naplněna překypující milostí, že o tom nemohla mluvit a jenom se jí zdálo, že její duše je rozlehlejší než celý svět. A když v ní byla milost tak nezměrně, požádala našeho Pána, aby ji nechal ten zázrak v její duši spatřit tělesným okem. Tu jí přišlo, že se jí děje, jako by plnou silou otevřel zemi a zároveň jako by z ní vycházela milost a přicházela až k jejím ústům. A touto milostí bylo to nejroztomilejší dítě, jaké kdy lidské oko spatřilo. A dlouho se s oním dítětem velmi radovala. Ale milost a radost, kterou s ním pociťovala, byla jako tisícina té, která byla předtím v ní. A tak našeho Pána požádala, aby jí navrátil milost, kterou měla dříve a která byla tak velká, když v ní přebývala. Tu jí náš Pán obě milosti odebral, takže dítě již nikdy nespatriła a ani předchozí milosti se jí už nikdy nedostalo.

REINLINDA Z VILLINGENU

Toužila zvědět, jak se její duše líbí Bohu; a když jednou byla ve zbožných myšlenkách, spatřila svou duši čistou jako křišťál. A viděla, že Bůh se s její duší spojil jako čiré světlo.

MARTIN BUBER
EXTATICKÁ
VYZNÁNÍ

MYSTICKÁ SVĚDECTVÍ
RŮZNÝCH DOB A NÁRODŮ

Z německého originálu Extatische Konfessionen,
vydaného roku 1909 nakladatelstvím
Eugen Diederichs v Jeně, přeložila Ruth J. Weiniger
Typografie Vladimír Verner

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2016 jako svou 1468. publikaci

Vydání první. AA 8,51. Stran 216
Odpovědný redaktor Martin Žemla
Vytiskla tiskárna Finidr, spol. s r. o.
Doporučená cena 258 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-646-8